

beleff intésére vártak, hogy meglepjék a törököket. A gyalogság tüze az egész vonalon megszólalt, mint említém, de a törökök válasza csak a jobb szárnynak volt irányozva. Végre egy negyedórai tüzelés után két vagy három hadsor tűnt fel, mit a muszkák ágyuzása követett s tudtuk most már, hogy a muszkák új állást foglaltak már a halom ellen.

A mint ez megtörtént, a törökök meglepettek s nem voltak képesek, mintegy 100 jarda a közeledő muszkákat viszályoztatni. Ekkor megragadták fegyvereiket a két sorban lötek, de a muszkák szurónyszegve indultak meg s a magaslatokra vergődtek. E pillanatot aki nem futhatott el, lezurartott. E támadást két tüzérszázad kezdte, melyeket közvetlen a 9. zászlóalj s a Vladimirszy ezred követett. Minden ember ádószakkzal volt ellátva s legott sáncokat hánytak, amint Szkobeleff parancsolta. Alig néhány pillanat múlva ugyanis a törökök hatalmas, de rosszul irányított tüzével árasztották el, mely a legközelebbi halomról jött; ez mintegy 150 ölnyi távolságban van. Szkobeleff közel 10 óráig maradt e ponton s miután biztosította ott a hadállást, visszatért Brestovacka ebédelni.

Alig távozott el, midőn a tüzelés újra kezdetet vette a jobb szárnyon. Szkobeleff újra lóra szállt s elűnt a köbén és homályban, s csak másnap reggel tért vissza. Azt látta, hogy a törökök kétségbeesett támadást intéztek hadállásuk visszafoglalására, de a köbén utat vesztettek és saját posíciójuk felé vonultak. Innen támadt a zavar a muszka csapatok közt, melyek azt hitték, hogy Szkobeleff megöletett. Ő épen a zavar tetőpontján érkezett meg. — A törökök ezen, valamint még két újabb támadása visszaverettet s az elfoglalt pont biztosítva maradt.

Orosz lapokból.

A „Novoje Vremia“ párhuzamba véve a porosz és osztrák-magyar pénzügyek állását, rövid fejtegetés után azon sárkövetkeztetésre jut, hogy ha Poroszország pénzügyi története amellett nyújt tanúságot, hogy mit kell tenni az állami gazdászati javítására, akkor Ausztria pénzügyeinek története nézetileg bizonyítja azt, mit nem kell tenni, hogy az államgazdászati végleges felhomlásnak ne induljon.

Poroszország pénzügyi politikája kiváló helyet foglal el a szárazföldi államok sorában; van abban rend és bölcsesség s ezen tekintetben figyelmet és utánaát érdemel.

Ausztria pénzügyi története más tekintetben nevezetes; ez bő anyagot szolgáltat a pénzügyi technika tanulmányozására; ezen technika gazdag talányszerű, elmes kifejezésekben és elnevezésekben, melyek a jobbára szerfelett silány és badar gondolatokat lepleznek, de a minőkét mindazonáltal honi tanult és nem tanult pénzügyeink az elméletbeliek épügy mint a gyakorlatiak is használnák azon esetekben, mikor kell port a világ szemébe szórni s igen egyszerű és megfogható dolgok értelmét elhomályosítani. Az osztrák pénzügyi kormányzat aránylag rövid idő alatt már mindent megpróbált: mindenféle nyílt és titkos, önkényes és nem önkényes, kamatozó és nem kamatozó kölcsönöket kötött, megpróbálta az adóemelés, az államjavarok eladását, a vámmilletékek csengő, pengő

szemben szedését, a minden-akaku papírpénz kibocsátását, alkut és egyezményeket a földszérel és a bankárokat játékát a tőzsdén és a bankrottságot.

A „Moskovskija Viedemosti“ berlini levelezője kétségbe vonja azon hirt, mely szerint a jelen háború kezdetén Anglia és Ausztria-Magyarország Gorcsakov herceghez jegyzőket intéztek volna, melyben kifejezik, hogy csakus belinek fogják tekinteni, ha Oroszország csak egy talpalatnyi török területet birtokol el. Igazán képes lenne-e Ausztria — kérdi levelező — e miatt háborút kezdeni? Ez által Ausztria a bonyodalmak zűrzavarát hátránna magára. Ez esetben Olasz- és Németország hátrálmásának. Eddig Ausztria a keleti zavarokat illetőleg Németországgal szövetségben állott; onállo cselekedete nincs ereje egyrészt saját belgyei miatt. A német politikát következőképen lehet meg határozni: Ausztrának nem szabad igen nagy, Németország hatalmi körén kívül fekvő befolyást gyakorolni az európai külpolitikára. Hogy Ausztria tovább is fog belviszonyok miatt szenvedni a minden különymásnak engedni, ezt már a kereskedelmi szerződési alkudozások sikertelensége mutatja. Bismarck herceg kezeit dörzsölte örömeiben, hogy a hő óhajta-saival és külpolitikájával összhangzó alkudozások meg-hiusultak.

A „Sovremennija Izvjestija“ constátálja, hogy vannak és pedig befolyásos orosz körökben pessimisták, kik sürgetik a békét, állítva, hogy Oroszország anyagi kimerültségét s erkölcsi csorban kívül a jelen háborúval mitsem ér el. Igaza lenne ezen pessimismusnak a moszkvai lap szerint akkor, ha Oroszország csupán katonai becsületének visszaállításával elégednék meg. Európa ellentállására hivatkozni már kopott dog-log. Európa ellenállást tanúsítva, ha Oroszország ezt maga idézné elő ellogadva, vagy mi roszabb? keresve a közvetítést. Aljjon csak Oroszország nyolcszáz katonaság élén a rendelkezések ezeken kívül a román, szerb, görög és montenegrói segédhadakkal s majd kiválik, lesz-e valakinek bátorsága ellentmondani azon határozatoknak, melyeket Oroszország egymaga, minden beavatkozást visszautasítva, a levett Törökország-nak diktálni fogja. Akkor teljes hatalmunkban állna minden anyagi erőmegfejtésért egészen megfelelő kárpótást és pedig még uszorakamittal együtt kapni.

A magyarországi dohányok jelene és jövője.

(Folytatás.)

De bármily kitűnő pipadohányokat szolgáltatson is hazánk, a kor szellemének gátot vetni nem lehet, azaz haladni kell. A dohány-gyáros ma szivarboríték és szivarnak való dohányt keres. Az osztrák művelés és gondos kezelés a magyar dohányt erre szintén alkalmassá tenné, de ma a magyar dohány csak igen kis mértékben szolgált szivarnak való. Ez az oka, hogy a magyar dohány évről évre kevesebb értéket képvisel, azaz értéktelenedik*.)

Miután így dohánytermelésünk bajainak, mint hiszem, útüterére tapintottam, rá szeretnék mutatni a legközelebbi teendőkre. E végbő szükségessé lesz azokkal a tényezőikkel megismerkedni, melyek a dohány minőségére befolyást gyakorolnak. Ezek között

1-ső a talaj. Régtóta ismeretes, hogy a laza

* Egészen magyar dohányból csak az 1/10 kros szivar készült már a 2 kros szivarnak 10-15% külföldi dohány van. Mily haszon volna, ha szivarjainkat csak az 5 krosig (ezekből a legtöbb fagy) tisztán magyar dohányból készíthetnénk.

homok-talajon könnyebb, finomabb levelű és gyengébb, míg a nehéz agyagtalajon vastagterű, vastaglevelű és erősebb dohány terem. E tekintetben tehát a megváltoztatás nem sokat használ; a talajnak a dohányra oly rendkívüli befolyása van, hogy legyen bár a mag a legkitűnőbb fajta dohány magja, abból nedves agyagtalajon már az első évben sem lesz valami jó dohány a későbbi években pedig jó tulajdonságait végkép elveszti. Ez okból bizonyos helyen jó dohányt termelni nem abban áll, hogy jellesebb dohánymagról gondoskodunk, mert a minőség főleg a talajtól, az időjárástól és a megfelelő műveléstől és kezeléstől függ. Főfeladat tehát a termelésre szánt talajunk kiválóan gondos megválasztása és művelése.

Pipadohányának a homokosabb, a szivardohányának az agyagos homok leginkább megfelel. Ebből kitetszik, hogy a szivarnak való dohánynak nagyobb levelűnek, egy szóval erőteljesebben fejlődőnek kell lenni, nemcsak azért, hogy belőle hibátlanabb és több borítékot lehessen szabni, de hogy a nagygyökű erjedését is baj nélkül kiállhassa.

Oly talajokon, melyeket a föld árja évről évre ellep, csak rendkívül óvatosan és bizonyos elvek** méltatása mellett lehet közép minőségű dohányt termelni. Ez esetben is jobb lesz dombosabb helyekre ültetni, hol a föld árjának hatása már nem észlelhető többé. Ez áll a magyar Alföldnek azon vidékeire, hol évről évre rosszul égő dohány szokott teremni.

2. A dohányra azonban nemcsak a talaj fizikai tulajdonsága, hanem a talajban levő növényi tápanyag készlet is léleimerhetetlen befolyást gyakorol. A dohány csak akkor díszlik, ha a talajban a saját testének felépítésére szükséges táplálék sőt kellő mennyiségben és pedig könnyen felvehető állapotban találja. Olyan gyökérzete, mint általában a pillangós virágúaknak (Papilionacea), melyek a közet-törmelékkelből is képesek tápanyagszükségletüket kiegészíteni, nincs a dohánynak, s így nemcsak elegendő, de könnyen felvehető, kész tápanyagokra van szüksége.

Egy ez irányban tett kísérletnél, a kimosott sovány homokba ültetett dohány egészen rendszeren fejlődött, sőt virágzott is, de 15 levelének legnagyobbika csak 12 cmtr. hosszú, és 7-5 cmtr. széles volt, míg egy mellette levő hasasuló nagyszűk edényben, melyben a homokhoz a szükséges trágyasókat kevertem, az idén 51 cmtr. és 28 cmtr. széles levelek teremték.

Az általános növényi táplálék sőt a dohányra kedvező befolyást mutatnak a káliumsók és a mészsók némi fölölege, míg a chlór- és foszfor-fölség nem válik a dohánynak hasznára. A chlór a dohány égését szállítja alá, a foszphorsav sok protein- (fehérje) féle anyagképzésre ad impulzust, s ezek a dohánynak az égésnél kellemetlen, úgynevezett bundaszagot kölcsönöznek. Ezenkívül maguk is rosszul égven, a dohányt szintén roszabbul égővé teszik. A nitrogéntartalmú trágyaszerek, tehát az ammon- és salétromsavas sók a levél képzését felelté előmozdítják, de egyszerűen a nicotin képződését is, úgy annyira, hogy erőlyes nitrogén-trágyával a dohányt kétszer oly erőssé lehet tenni mint előbb volt.

Ezeket szem előtt tartva a dohányon izléstünk szerint változtathatunk: erősebb vagy gyöngébbé változtathatjuk a szivart, a mint soványabb helyre ültetjük vagy nitrogéntartalmú trágyaszerekkel kezeljük.

Pipadohányra egyáltalán ajánlanám az érett istállótrágyát vagy a compostot, melyekben a nitrogén kevésbé van képviselve, mint a friss istállótrágyában.

** L. Term. tud. Közöny 87-ik füzet 417 lap.

TARCA.

K . . J emlékének.

Zug a zápor s ablakomat a szél
Meg-megrázta irgalmatlanul,
S aztán sérény fakó parapíján
Gyors futamban tova elvonul.

Én szobámban ülök elhagyottan,
Kandallóban a tűzfény dereng;
Hallik macskám halk dorombolása,
Féltalomban amint szendereg.

S én csak ülök bus gondolatimmal . . .
Elmerengve nézem a tüzet
Felcsapó láng . . . elhaló sziporka . . .
Múltba járó bus emlékezet.

Akkor erő, tette kész keblemben . . .
Most pihenés, renyhé nyugalom:
Egy jelen, mely nem fut pályaberért,
Hír s dicsőség nem ront álmanom.

Pedig egykor bájos ábrándok közt
Széppé lenni hittem a jövőt,
Míg sirodnál minden szép reményem
Mély bánatba, gyászba öltözött.

Egy koporsó! S mennyi szép ábrándot
S szent fogadást zárt le a földl . . .
Meghasadt szív . . . eltépett boldogság . . .
Ara-fátyol: . . . fehér szemfödél.

Es azóta sok terhes év járt el;
De fájdalom sohasem apadt. . . .

S tudja isten, jól esik szívemnek,
Hogy legalább bírja megmaradt.
Kádbőő Ferenc.

„Gyermekhumor.“

Összejűtő Forgó bácsi (Ágai Adolf).

— Mutatványul. —

Dusi és pájtása kölcsönös családi ügyekről beszélgetnek. „Es hogy hívták mamádat leánykorában?“ kérde a pájtás. Dusi egy kis gondólkodás után komolyan felel: „Nem tudom, akkor még nem ismertem.“ Zeiga bácsi kissé későn találta nőül venni madame X-et és ez elkéasé következő párbeszédre adott alkalmat egy vendég és a házaspár hat éves fia közt: „Kitől kaptad ezt a szép óráláncot?“ „Mamától, esküvője napján a papával.“

Sardonnak két enivaló kis fia van, a nagyobbik azonban ki-sé rőt s amit csak lehet, öccsével végeztet: A két fiúcska egy-egyban alszik s lefekvéskor imádkozniok kell. A nagyobbik már ilyenkor aludni szeretne s az imádság terhére van. „Tudod“, mondja a kis rőt „segítsünk egymásnak imádkozni; te imádkozol, én meg majd a kezeimet kulesolom össze.“

„Hol van a mamád, kis fiam?“ kérde egy ismerős néni Palikától. „Betegen fekszik az ágyban. Aztán szép kis babánk is van.“ „Kis babátok?“ Hisz apád már két éve Amerikában van.“ „Sebaj, hisz minden hónapban kétszer küld levelet.“

„Elemér fiam, tudod már, hogy az éjjel egy kis öcsöt hozott a gölya?“ kérde az apa kis fiától. „Nem, Szaladok és megmondom a mamának!“ ujongott az apróság és sietett ki a szobából.

„Papa“, szólítja meg a kis fiu apját „ügye, az ökrörnek az anyja is ökrör?“ „Dehogyan, kis fiam; tehát.“ „Hát hogy lehet az?“ „Hát hogy lehet az, kis fiam, hogy a te mamád asszony és te mégis kis csacsi vagy?“ „Ahá, tudom már.“ ökooskodik a kis fiu „tudom már, hát az ökrörnek az apja is ökrör.“

Kérde a gyermek apját: „Atyus, mond meg csak nekem, mit tesz az, ha az ökrör kérődzik?“ „Az te-azi fiúcskám, hogy már jóllakott és evés után lefekszik.“ — Egyszer ebéd után vendégek érkeznek s a tornácra játszó kis fiut megkérdeik: „Ithon van-e a papa?“ „Igen, benn van a szobában és kérődzik.“

„Hol voltakotok kedves gyermekeim?“ kérde a nagy apa hazajött unokáit. „A mezőn, és néde nagytata.“ „Es mit láttatok ott?“ „Láttunk két szamarat, egy nagyot és egy kicsike piciny szamarát“, mond a kis fiúcska. „Es milyen nagy volt az a kis szamar?“ kérde a nagy-apa leánya unokájától. „Olyan nagy, mint én.“ „Es a nagybő számar milyen nagy volt, kis fiam?“ „Olyan mint te“, felelé a fiu. „Oh, az nem igaz, ugy-e nagytata, olyan nagy számar mint te, nincs is!“ mondá a kis lány naivan.

„Pali, ne, itt van egy alma, de oszd meg keresztényiesen kis hugoddal.“ „Hogyan kell keresztényiesen megosztani?“ kérde a kis fiu. „Annak adjuk a nagyobbik felét, akivel osztozunk.“ Pali kis hugának adva az almát, szól: „Ne az alma, oszd meg te.“

Egy kis fiu meghallotta, hogy a gölya ismét egy kis öcsöt hozott. Midőn másnap gyermektelen nagy-nénjénél volt és az eseményt elbeszélte, fölneéz nagy-nénjére s így szól: „Nénikém, neked ugyan lusta gölyád van.“

A walesi herceg tavál Párisban időzött. Ez alkalommal a következő adomát eleventik fel a lapok 1849-ben Viktoria királyné jóreményben volt s közel állott a szüléshez. Férje Albert herceg egy este e szavakat mondja a walesi hercegnek, ki a szobában játszott: „Az hiszem fiúcskám, hogy anyád nemcsakrá egy kis testvérrel fog meglepni téged. Szólj, milyet kívánasz: fiú-e, vagy leányt?“ A herceg gondolkodot s aztán anyja felé fordulva nagy komolyan mondá: „Ha edes anyámnak mindegy, akkor inkább egy kis ponyolovot szeretnék.“

A kis Aladár az ablakból nézte a vihárt s emint a felhők gyorsan kergetőztek az égen; egyszerre csak megszólal: „Mama, mama, nini, elszalad az ég.“ Az árvizet nézi a mama két kis fiával. „Es ho